

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoCsp/23/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2218200503
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2218200503.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov JUDr. Kataríny Slováčekovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., IČO: 31 335 004, adresa sídla Bratislava, Bajkalská 30, proti žalovaným: 1/ E. Y., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu K. A., D. XXX/XX, a 2/ Mgr. K. Y., nar. XX.XX.XXXX, adresa trvalého pobytu K. A., D. XXX/XX, o 29.556,41 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 9. septembra 2019 č. k. 8Csp/3/2018-184, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej o zaplatenie úroku vo výške 6,59% p.a. zo sumy 27.900,42 eura od 9.8.2017 do zaplatenia m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni bežný úrok z úveru vo výške 6,59% p.a. zo sumy 27.900,42 eura od 9.8.2017 do zaplatenia, najneskôr však do 15.3.2029, to všetko v mesačných splátkach po 400 eur, splatných vždy do 28. dňa toho ktorého kalendárneho mesiaca, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia a v zostávajúcej napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej sa rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalovaný 1/ a žalovaná 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v rozsahu 95,34% s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1.1 Rozsudkom súd prvej inštancie žalovanému 1/ a žalovanej 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 28.867,81 eura spolu s úrokom z omeškania 5,00% ročne zo sumy 28.867,81 eura od 9.8.2017 do zaplatenia a to v mesačných splátkach po 400 eur, ktoré sú splatné vždy do 28 - ho dňa toho ktorého mesiaca, k rukám žalobcu, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia (výrok I.) a žalobu žalobcu v časti o zaplatenie 688,60 eura a úrokov z úveru 6,59% ročne zo sumy 27.900,42 eura od 9.8.2017 do zaplatenia zamietol (výrok II.).

1.2.1 Z vykonaného dokazovania mal za dokázané, že žalobca ako veriteľ na jednej strane a žalovaní 1/ a 2/ ako dlžníci uzavreli písomnú zmluvu o úvere na modernizáciu a obnovu, rodinného domu vrátane súvisiacich drobných stavieb, bytového domu, alebo na udržiavacie práce na nich a to v súlade so zákonom o stavebnom úvere. Na základe tejto zmluvy žalobca poskytol žalovaným medziúver vo výške 28.000 eur. Žalovaní mali medziúver splácať v dohodnutých mesačných splátkach v zmysle podpísanej zmluvy a to do konečnej splatnosti medziúveru, ktorá bola dohodnutá do 15.3.2029. Na konte sporenia u žalobcu mali sumu 5.330,97 eura, ktorú musel žalobca na základe exekučného príkazu uhradiť v prospech súdneho exekútora Pavla Šajánka v exekučnom konaní Ex/1907/2015. Okrem toho to bola suma 522,53 eur, ktorú museli poukázať tomu istému súdному exekútorovi v tom istom exekučnom

konaní a nakoniec ešte suma 2,80 eur. Žalobca listom zo dňa 2.6.2017 zaslal žalovaným upozornenie na možnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru a následne obidvom žalovaným zaslal oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 8.8.2017. Žalovaní oznámenia prevzali. V tomto rozsahu žalobu žalobcu žalovaní nerozporovali.

1.2.2 Pohľadávka žalobcu voči žalovaným ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru (8.8.2017) predstavuje sumu 28.867,81 eura, z ktorej sumy žalovaní neuhradili ku dňu rozhodovania súdu už žiadnu časť.

1.2.3 Žalobca súhlasil s tým, aby žalovaným bola uložená povinnosť zaplatiť žalovanú pohľadávku v splátkach po 400 eur mesačne v súlade s ich návrhom.

1.2.4 Žalovaní so žalobou žalobcu nesúhlasili. Tvrdili, že zmluva obsahuje viaceré neprijateľné zmluvné podmienky, pre ktoré je neplatná. Žiadali žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok veriteľa voči dlžníkovi navrátenie mu poskytnutých finančných prostriedkov titulom stavebného medziúveru spolu s príslušenstvom (dohodnutým bežným úrokom a poplatkami za poistenie) podľa § 497 a § 503 ods.1 Ob.z. (zákon č. 514/2003 Z.z. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov) § 39, § 52 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 O.z. (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov), § 1 ods. 3 písm. b) ZoSÚ2010 (zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy), článku VIII úverovej zmluvy, v článku XXIII a článku XXIV všeobecných obchodných podmienok žalobcu, sadzobníka poplatkov žalobcu, nárok veriteľa voči dlžníkovi na úrok z omeškania peňažného dlhu podľa § 517 ods. 1 a 2 O.z. a nárok osoby, ktorej bola rozsudkom súdu uložená povinnosť plniť, na určenie dlhšej ako trojdňovej patričnej lehoty podľa § 232 ods. 3 C.s.p. (zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov) a dospel k záveru, že žaloba žalobcu je dôvodná len v rozsahu nároku na zaplatenie sumy 28.867,81 eura s 5% ročným úrokom z omeškania počítaným z tejto sumy od 9.8.2017 do zaplatenia, v ktorej časti žalobe vyhovel, čo však neplatilo o nároku na zaplatenie sumy 688,60 eura a uplatneného bežného úroku z úveru 6,59% ročne, počítaného zo sumy 27.900,42 eura od 9.8.2017 zo zaplatenia, v ktorej časti žalobu zamietol.

1.4 Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca vystupoval a konal ako dodávateľ v zmysle ust. § 52 ods. 3) O.z., lebo poskytoval služby, ktoré má v obchodnom registri zapísané ako predmet činnosti. Žalovaní 1/ a 2/ v zmluvnom vzťahu vystupovali ako spotrebiteľia podľa ust. § 52 ods. 4) O.z., keď konali pre svoju osobnú potrebu a opak preukázaný nebol a ani zo zmluvy nevyplýva. V zmysle zák. ust. § 52 ods. 1)O.z. tak ide o spotrebiteľskú zmluvu uzavretú medzi dodávateľom a spotrebiteľmi. Nemožno sa však stotožniť s argumentáciou žalovaných, že ide súčasne aj o zmluvu o spotrebiteľskom úvere a že by sa na ňu mali vzťahovať zákonné ustanovenia zák., o spotrebiteľských úveroch. Z obsahu zmluvy vyplýva účel poskytnutia úveru zo strany žalobcu žalovaným. Úver mal slúžiť na účely nehnuteľnosti. S poukazom na ust. § 1 ods. 3 písm. b) ZoSÚ2010 v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy tak nejde o zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Z toho potom vyplýva, že sa na tento úver nevzťahujú zákonné ustanovenia zák. o spotrebiteľskom úvere v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Preto argumentáciu žalovaných o absencii niektorých náležitostí, ktoré by mali mať za následok, že úver je bezúročný a bez poplatkov nie je možné akceptovať.

1.5 Neobstojí ani argumentácia žalovaných, že zmluva je neplatná ako celok, lebo obsahuje viacero neprijateľných zmluvných podmienok. To, že sankcie nie sú vyvážené je dané samotným charakterom zmluvy. Dodávateľ nemôže mať taký rozsah sankcií ako dlžníci, ktorým poskytol svoje finančné prostriedky. Zákonite tým, že žalobca poskytol žalovaným finančné prostriedky, majú ako dlžníci viac povinností, s ktorými sa môže spájať sankcia, pre prípad porušenia povinností. Žalovaní žalobcovi neposkytli vopred nič a tak miera ich rizika voči žalovanému je nižšia.

1.6 Keďže nejde o spotrebiteľský úver podľa zák. o spotrebiteľských úveroch, ale len o spotrebiteľskú zmluvu, nie sú dôvodné námietky žalovaných o absencii slovného spojenia spotrebiteľský úver v príslušnom gramatickom tvare v každej časti zmluvy a jej príloh. Nie je možné ani bod 7.16 považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Žalovaní touto podmienkou nie sú ukrátení na práve premlčania.

1.7 Neobstojí ani argumentácia, že bod 11.5 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žalovaní tým, že podpíšu vyhlásenie, že pred podpísaním boli dostatočne a zrozumiteľne informovaní, sa nevzdávajú žiadneho práva. Nejde o neprípustný spôsob prenosu dôkazného bremena zo strany dodávateľa na spotrebiteľa. Ide o štandardný text, ktorý sa bežne používa v dvojstranných zmluvných vzťahoch. V podstate ide len o inú formuláciu vyhlásenia, ktoré je bežnou súčasťou dvojstranných právnych úkonov o tom, že účastníci napr. zmluvy prehlasujú, že s obsahom zmluvy sa oboznámili a na znak súhlasu ju podpisujú.

1.8 Všeobecné obchodné podmienky a ich jednostrannú zmenu tiež nie je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá by mala mať za následok neplatnosť celej zmluvy. Z kontextu celej žaloby a pripojených listín nevyplýva, že by bol žalobca túto obchodnú podmienku u žalovaných použil, ktorá by bola mala za následok zmenu čo do výšky ich dlhu v ich neprospech. Preto nie je možné súhlasiť s ich obranou, že by bola zmluva pre túto podmienku neplatná v celom rozsahu.

1.9 Dôvodná nie je ani obrana žalovaných o absolútnej neplatnosti zmluvy v zmysle ust. § 39 O.z.. V konaní nebolo zistené, že by zmluva svojím obsahom alebo účelom odporovala zákonu, alebo ho obchádzala, alebo by sa priesčila dobrým mravom. Žalobca žalovaným poskytol finančné prostriedky vo forme stavebného medziúveru a očakával od žalovaných, že mu tento úver aj s príslušným zmluvne dohodnutým a prípustným úrokom z úveru v dohodnutej lehote riadne a včas vráti. Uvedené nemožno považovať za odporovanie zákonu, alebo jeho obchádzaniu ani sa to neprieči dobrým mravom.

1.10 Žalobca v konaní preukázal, že pred zosplatnením si voči žalovaným splnil povinnosť vyzvať ich na úhradu a povinnosť upozorniť žalovaných na možnosť zosplatnenia. Keďže žalovaní na tieto listy žalobcu nereagovali, žaloba je dôvodná v rozsahu v ktorom jej bolo vyhovené (a to vrátane úrokov z omeškania z priznanej sumy, nakoľko je preukázané aj omeškanie dlžníkov s plnením priznanej sumy (§ 514 O.z.).

1.11 Vzhľadom na pomery žalovaných s poukazom na ust. § 232 C.s.p. boli žalovaným so súhlasom žalobcu povolené splátky pod stratou výhody splátok.

1.12 Žalobu žalobcov súd zamietol čo do poplatkov v sume 967,39 eur, pretože v tomto rozsahu bola žaloba žalobcu nedôvodná. Obchodné podmienky týkajúce sa poplatkov a to vrátane poplatkov za poistenie sú neprijateľné a teda neplatné, pretože ide o podmienky, ktorými sa neplatí zo strany spotrebiteľov - žalovaných skutočné plnenie a súčasne nejde o poplatky, ktoré sú v záujme žalovaných ako dlžníkov zo zmluvy. V tomto smere možno odkázať na ustálenú rozhodovaciu prax súdov a to aj na žalovanými uvádzaný rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011 zo dňa 21.11.2012. Neplatnosť tejto podmienky nespôsobuje ale neplatnosť celej zmluvy.

1.13 Žalobca si žalobou uplatnil aj úroky z úveru po zosplatnení. Výkladom zák. ust. § 503 ods. 1) Ob.z. úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť úroky z omeškania. V tomto smere je potrebné poukázať na závery Najvyššieho súdu SR obsiahnuté v rozhodnutí R 59/1998 (sp. zn. 4Obo 143/98), ktoré boli prijaté aj v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co 30/2012-145 z 30.5.2012, ktoré úsudky súdov napokon akceptoval i Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012. K záveru súdov, že „pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru“, Ústavný súd SR v predmetnom rozhodnutí konštatoval, že nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. Žiada sa dodať, že pri poskytnutí úveru si zmluvné strany dojednávajú ako úroky, tak i lehotu na vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov. Zákon teda umožňuje veriteľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku prirodzene sledujú úroky dohodnutú dobu poskytnutia finančných prostriedkov, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má veriteľ právo splatnosť skrátiť. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť po splatnosti úveru (po ukončení zmluvného úverového vzťahu) úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je po splatnosti splatený, zákon priznáva veriteľovi za zadržiavanie jeho finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta).

Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa má za následok absenciu požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Po nadobudnutí splatnosti úveru (či už celého alebo jednotlivých splátok) veriteľovi vzniká nárok na vrátenie požičanej sumy, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu splatnosti úveru (alebo jeho časti). Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba (pretože tieto sú už splatné) a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kedy by bol dlžník vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu dlžník na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby ku zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však dlžníkovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku (bod 22. rozsudku Krajského súdu V Trnave 24Co/34/2017-148 zo dňa 7.2.2018). V nedôvodnej časti tak bola žaloba žalobcu zamietnutá.

1.14 O trovách konania rozhodol tak, že žalovaný 1/ a žalovaná 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania titulom iných trov 1.690,38 eura a to v mesačných splátkach po 100 eur, ktoré sú splatné vždy do 28 - ho dňa toho ktorého mesiaca, k rukám žalobcu, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia (výrok III.). Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 255 ods. 2 a článkom 17 C.s.p. a vecne potrebou priznania žalobcovi náhrady trov konania v rozsahu jeho čistého úspechu v spore 95,34% (žalobca bol v spore úspešný v rozsahu 97,67% a žalovaní boli úspešní v spore v rozsahu 2,33%), pričom žalobcovi vznikli trovy titulom zaplateného súdneho poplatku v sume 1.773 eur, z ktorej sumy 95,34% predstavuje sumu 1.690,38 eura, ktorú sumu súd povolil žalovaným zaplatiť žalobcovi v mesačných splátkach po 100 eur pod stratou výhody zo splátok.

2.1 Rozsudok v zamietajúcej časti (nároku na bežný úrok po zosplatnení úveru do jeho úplného zaplataenia a nároku na poplatky za poistenie v sume 313,60 eura s príslušenstvom) a v závislom výroku - v časti rozhodnutia o trovách konania (výrok II. a III.) napadol riadnym a včasným odvolaním žalobca s návrhom na jeho zmenu uložením povinnosti žalovaným spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi ďalších 313,60 eur spolu s úrokom za úver v 6,59% ročne zo sumy 27.900,42 eura od 9.8.2017 zo zaplataenia a s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 313,60 eura od 9.8.2017 do zaplataenia v mesačných splátkach po 400 eur a priznaním žalobcovi plnej náhrady trov konania dôvodiac, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a konanie má aj inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) a h) C.s.p.).

2.2 Na odôvodnenie svojho odvolania uviedol, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, a to bez ohľadu na účastníkov úverového vzťahu sa spravuje ustanoveniami Ob.z.. Ustanovenie § 497 Ob.z. priznáva veriteľovi právo požadovať nielen vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov ale zároveň právo požadovať úroky za úver. Dlžník je teda povinný aj s ohľadom na ustanovenie § 502 Ob.z. zaplatiť aj dojednané úroky a to do dňa úplného vrátenia poskytnutých prostriedkov. Nárok na úrok za úver nie je predmetom zmluvného dojednania, keďže tento nárok priznávajú žalobcovi priamo právne predpisy.

2.3 Vyhlásenie mimoriadnej splatnosti nemá za následok zánik povinnosti vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky ani zaplatiť úroky za úver. Menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť plniť. Povinnosť vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky za úver nie je novou povinnosťou, ktorou by dlžník pred splatnosťou nemal, nejdě o nové dohodnuté úroky.

2.4 Závery súdu prvej inštancie sú rozporné aj v tom, že na jednej strane konštatuje, že žalobca má právo na úrok za úver, keďže dlžná suma sa spláca v splátkach a úrok za úver predstavuje cenu peňazí obetovaných príležitostí veriteľa, ktorý nemá istinu k dispozícii, nemôže s ňou nakladať a produkovať zisk a pri vyhlásení splatnosti má právo na vrátenie požičanej sumy a teda v takomto prípade už nemá nárok na úrok za úver a na druhej strane svojím rozhodnutím uložil žalovaným naďalej dlžnú sumu splácať splátkach, pričom mu však nepriznal úrok za úver ako cenu obetovaných príležitostí, keďže veriteľ nemá istinu k dispozícii, nemôže ňou nakladať ani produkovať zisk.

2.5 Žalobca sa nestotožňuje ani s názorom súdu prvej inštancie, že mu nevznikol nárok na poplatky za poistenie. Žalovaný 1/ súhlasil s poistením úveru a súhlasil aj s rizikovým životným poistením pre prípad smrti. Zaviazal sa toto poistenie splácať a žalobca toto riadne odvádza a žalovaný mu ho neuhradil, hoci sa na uvedené zaviazali.

3. Žalovaný odvolací návrh nepodal a k odvolaniu žalobcu sa nevyjadril.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d/ a h/ C.s.p.), preskúmal rozsudok v napadnutej časti v medziach daných rozsahom (§ 379 C.s.p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 C.s.p.), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

5.1 Predmetom konania je žaloba veriteľa voči dlžníkom o vrátenie finančných prostriedkov poskytnutých žalovaným na základe zmluvy o úvere číslo 1203633507 zo 4.3.2013 vo výške 29.556,41 eura so 6,59% bežným ročným úrokom z úveru počítaným zo sumy 27.900,42 eura od 9.8.2017 do zaplatenia a s 5% ročným úrokom z omeškania počítaným zo sumy 29.556,41 eura od 9.8.2017 zo zaplatenia.

5.2 Predmetom odvolacieho konania vzhľadom na odvolacie námietky žalobcu je posúdiť, či konanie súdu prvej inštancie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a zároveň či rozsudok v odvolaní napadnutej zamietajúcej časti a v časti rozhodnutia o trovách konania nie je vecne správny, nakoľko vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

6. Pokiaľ ide o námietky o vade konania (§ 365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.), ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci odvolací súd uvádza:

Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) C.s.p. je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, ak konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Ide o také vady, ktoré mohli mať vplyv na výrok rozhodnutia. V prejednávanej veci krajský súd nezistil v procesnom postupe okresného súdu žiadnu právne relevantnú vadu, ktorá mohla ovplyvniť správnosť výroku rozsudku okresného súdu.

7.1 Pokiaľ námietky smerujú k právnenému posúdeniu veci odvolací súd uvádza:

Právne posudzovanie veci je činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná alebo neprizná. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval).

7.2 Vzhľadom k tomu, že odvolací súd nevstupoval do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je napadnuté rozhodnutie založené a ide o prejednanie právnej otázky a nie skutkovej, nebol daný zákonný dôvod na doplnenie alebo zopakovanie dokazovania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. (a teda ani na nariadenie pojednávania odvolacím súdom). Odvolací súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov v konaní pred súdom prvej inštancie. Možnosť odvolacieho súdu rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania prevzal aj C.s.p.. Nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem, ktorého existencia nebola v danom prípade daná. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (Valera Assalino v. Portugalsko z 20. apríla 2002) v prípadoch, kde skutkové okolnosti nie sú sporné a právne otázky sa nevyznačujú osobitnou zložitou, neuskutočnenie ústneho pojednávania nespôsobuje ujmu požiadavkám čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (najmä ak pojednávanie na prvom stupni bolo verejné a vyšší súd prejednáva právne otázky).

7.3 Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi žalobcom a žalovanými ako založený spotrebiteľskou zmluvou, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy. V konaní bolo nesporné, že zmluvný vzťah medzi stranami konania, založený zmluvou o spotrebiteľskom úvere, napĺňa definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy.

7.4 Základnou spornou otázkou bolo, či veriteľ v úverovom vzťahu s dlžníkom má nárok na bežný zmluvný úrok z úveru aj po zosplatnení úveru a dokedy mu zostáva takýto nárok zachovaný. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie v napadnutej zamietajúcej časti žaloby na právnom závere, že žalobcovi prislúcha právo na zaplatenie bežného zmluvného úroku z úveru len do jeho splatnosti v dôsledku mimoriadneho zosplatnenia úveru jednostranným právnym úkonom veriteľa. Žalobca s týmto jeho záverom nesúhlasil dôvodiac najmä tým, že dlžník je povinný platiť úroky až do doby skutočného vrátenia poskytnutého úveru veriteľovi, žiadosťou o okamžité splatenie úveru nedochádza k zániku (predčasnému ukončeniu) zmluvy, povinnosť platiť úroky z omeškania je predpokladaným zákonným sankčným mechanizmom, pretrvávajúci stav, keď žalovaní naďalej užívajú (a nevracajú) poskytnuté finančné prostriedky a žalobca nimi fakticky nedisponuje, rozhodne nie je dôvodom na nepriznanie zmluvne dohodnutých bežných úrokov, inštitút úroku je v právnej doktríne SR a ČR dlhodobo interpretovaný ako cena za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania (bez ohľadu na termín splatnosti úveru), t. j. do doby reálneho vrátenia úveru veriteľovi (v ktorej súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo 113/2018 a rozhodovacia prax Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co 237/2017, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12Co 71/2017 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co 20/2017, 11Co 67/2018), nemožno v danom prípade akceptovať údajnú neprípustnosť paralelného úročenia istiny úverovej pohľadávky žalobcu úrokom z omeškania a súčasne riadnym zmluvným úrokom.

7.5 Treba uviesť, že rozhodovacia prax odvolacích súdov je nesúladná v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatnení úveru. Kumulácia zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je predmetom odbornej diskusie, keďže jednoznačné legislatívne riešenie absentuje. Najvyšší súd Slovenskej republiky v aktuálnom rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/42/2020 poukázal na skutočnosť, že pri spotrebiteľských úveroch je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods. 2 písm. d/ ZoSÚ2010). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave úverovej zmluvy absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov. V § 502 ods. 1 veta prvá Ob.z. je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Zo žiadneho ustanovenia Ob.z., O.z., či ZoSÚ2010 nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplátou za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinnosti profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie je pritom inštitút slúžiaci ochrane veriteľa. Veriteľ však peňažné prostriedky nemá, ale patrí mu za ne dohodnutá odmena. Záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá, ako doba riadneho splácania úveru, pretože dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania.

7.6 Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 5Cdo/42/2020 argumentoval aj tým, že pre spotrebiteľa je nevýhodné, aby platiť úroky až do zaplatenia istiny (pozn. odvolacieho súdu - ak k nemu dôjde až po dohodnutej dobe trvania úverovej zmluvy). Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, to znamená že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť dlžník - spotrebiteľ nemá v

prípade dojednaní, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z toho dôvodu dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 O.z. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednaní nezhorší, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda. Jeho právo zostáva zachované, po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/42/2020 vyplýva záver, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

7.7 Vzhľadom k uvedenému odvolací súd v zmysle § 388 C.s.p. rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti zmenil, uložením povinnosti žalovaným zaplatiť žalobcovi úrok vo výške 6,59% p.a. zo sumy 27.900,42 eura od 9.8.2017 (žalobkyňou požadovaná doba) do zaplatenia, najneskôr však do 15.3.2029, t. j. žalobcovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí tzn. do zaplatenia, najneskôr však do konečnej splatnosti úveru - 15.3.2029 (doba trvania zmluvy, ktorá bola dohodnutá pri jej vzniku a ohraničená konečnou splatnosťou úveru).

8.1 Pokiaľ ide o námietku žalobcu o nesprávnom rozhodnutí súdu prvej inštancie v časti zamietnutia jeho nároku na zaplatenie žalobcom uhradených poplatkov za poistenie žalovaných (poisťovní) odvolací súd uvádza:

Podľa článku 8 C.s.p., strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

8.2 Podľa § 132 ods. 1 a ods. 2 C.s.p., v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh (1). Opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy (2).

8.3 Podľa § 191 ods. 1 C.s.p., dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

8.4 V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že práve citované ustanovenie čl. 8 C.s.p. zakladá základnú procesnú povinnosť sporových strán substancovať všetky podstatné a rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzujú svoju procesnú taktiku (útok alebo obranu). V sociálnej koncepcii civilného procesu sa povinnosť tvrdenia prejavuje ako povinnosť pravdivo a úplne opísať všetky rozhodujúce skutkové okolnosti prípadu. Nedodržanie tejto povinnosti vedie k neuneseniu bremena tvrdenia v civilnom procese. Následkom je tak strata sporu pre neunesenie konkrétneho procesného bremena. Ak teda súd procesnú stranu pristihne pri porušení povinnosti tvrdenia, je v rámci takzvaného materiálneho vedenia sporu oprávnený a povinný k tejto skutočnosti prihliadnuť a vyhodnotiť ju v komplexe s inými procesnými povinnosťami a bremenami pri rozhodovaní sporov (§ 191 ods. 1 - za stredníkom C.s.p.). Súd teda in concreto prihliadne i na nedodržanie procesnej povinnosti relevantne substancovať rozhodujúce skutkové tvrdenia (t. j. substancovať ich pravdivo a úplne). Obdobnou povinnosťou je aj dôkazná povinnosť, ktorou je zaťažená sporová strana, teda každý, kto v spore niečo tvrdí. Nedodržanie dôkaznej povinnosti a následne neunesenie dôkazného bremena vedie v prípade sporovej strany k procesnej pasivite, ktorá je rovnako sankcionovaná stratou sporu.

8.5 Zo žaloby a vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobca v žalobe, ani počas konania skutkovo netvrdil, že žalovaného 1/ poistil rizikovým životným poistením pre prípad smrti a z titulu tohto poistenia za žalovaného 1/ uhradil poistné a tak práve z tohto dôvodu mu potom podľa zmluvy vznikol aj právny nárok na takéto poistné (v žalobe žalobca v súvislosti s takto uplatneným nárokom len dôvodil, že žalovaní sa zaviazali platiť poplatok za poistenie typu A mesačnými platbami vo výške 11,20 eura a prehlásili a svojím podpisom potvrdili súhlas s prijatím do poistenia ako poistené osoby - neskôr v

odvolaní už tvrdil, že poisteným mal byť len žalovaný 1/). Žalobca tak v prvom rade nesplnil povinnosť tvrdenia na rozhodné skutočnosti, ktorá povinnosť mu vyplývala už v čase podania žaloby v zmysle § 132 ods. 1 a 2 C.s.p. a to pravdivo a úplne opísať rozhodné skutočnosti v zmysle hmotného práva. Pre poriadok je potrebné dodať, že ak strana nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani dôkaznú povinnosť, čo bol aj prípad práve prejednávanej veci, kedy z vykonaného dokazovania takéto skutkové okolnosti ani nevyplynuli. Súd prvej inštancie preto správne takýto nárok na poistné žalobcovi nepriznal.

8.6 Odvolací súd neprihliadol na odvolaciu námietku žalobcu a v nej uvádzané skutkové tvrdenia o tom, že žalovaného 1/ poistil - poskytol mu konkrétne plnenie a že žalobca za žalovaného riadne odvádzal poisťovni poistné a preto mu vznikol nárok na jeho úhradu (na prostriedky procesného útoku žalobcu, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie), nakoľko žalobca v prvom rade opäť netvrdil a následne ani nepreukázal, že takéto skutkové tvrdenia (prostriedky procesného útoku) nemohol bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že podľa § 366 C.s.p., prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie - čo nebol prípad práve prejednávanej veci.

8.7 Pre poriadok je potrebné dodať, že koncepcia odvolacieho konania v civilnom spore vychádza z takzvaného neúplného apelačného systému, čo znamená, že právo odvolateľa použiť v odvolacom konaní prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, je obmedzené. Strany sporu mali v doterajšom priebehu konania niekoľko príležitostí tieto prostriedky použiť a boli opakovane súdom poučené o sudcovskej koncentrácii konania. Odvolacia argumentácia v podobe nových skutočností a dôkazov je takto prípustná len za splnenia zákonom stanovených podmienok a to či už taxatívne vymedzených odvolacích dôvodov uvedených pod písmenom a) až c) alebo neporušenie procesnej diligencie sporovej strany v konaní pred súdom prvej inštancie.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené potom odvolací súd § 387 ods. 1 C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej napadnutej zamietajúcej časti (nároku na poplatky za poistenie úveru vo výške 313,60 eur) ako vecne správny potvrdil.

10.1 Podľa § 396 ods. 2 C.s.p. ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

10.2 Podľa § 396 ods. 1 C.s.p. ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacom súde.

10.3 Podľa § 255 ods. 1 C.s.p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa jej pomeru úspechu vo veci.

10.4 Podľa § 255 ods. 2 C.s.p. ak mala strana konania vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

10.5 Podľa § 256 ods. 1 C.s.p. ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

10.6 Podľa § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

10.7 V celom konaní bol žalobca úspešný v rozsahu 95,34% (uplatnil si nárok na zaplatenie sumy 29.556,41 eura a priznaný mu bol nárok na zaplatenie sumy 28.867,81 eura - jeho úspech tak predstavoval 97,67% a neúspech 2,33%) s tým, že pre pomerné rozdelenie trov konania je rozhodujúci pomer úspechu a neúspechu v uplatnenej istine bez príslušenstva (úrok z omeškania, úrok), tak, ako to uviedol aj súd prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsudku. Preto odvolací súd rozhodol o trovách tohto konania tak, ako je to uvedené vo výroku II. tohto rozsudku.

11. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3 : 0 (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení; § 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.